

Ár 2010, 8. október er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marellsson, Grétar Grétarsson, Guðlaug B. Ólafsdóttir og Hildigunnur Hafsteinsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 36/2009**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ÚRSKURÐUR:

I.

Málsmeðferð

Málsaðilar eru M hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd þann 5. júní. 2009 með kvörtun sóknaraðila dagsettri sama dag. Var kvörtunin send varnaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 8. júní s.á. og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi varnaraðila dagsettu 6. júlí 2009. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi dags. 9. júlí og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi sóknaraðila dags. 16. júlí 2009. Með bréfi 17. september 2010 óskaði nefndin eftir frekari upplýsingum frá varnaraðila og barst svar varnaraðila þ. 7. október s.l. Formaður úrskurðarnefndar vék sæti í málinu vegna vanhæfis og tók varaformaður við málinu. Vegna mikils málafjölda og álags hjá nefndinni hefur því miður dregist að kveða upp úrskurð í málinu.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar, 24. september 2009, 21. maí, 28. júní, 2. og 17. september og 8. október 2010.

II.

Málsatvik

Í ágúst 2008 gerði sóknaraðili og eiginkona hans samning um eignastýringu. Við fall bankanna í október 2008 var meðal eigna í safni þeirra hjóna hlutdeildarskírteini í peningamarkaðssjóði hjá F. Samkvæmt fyrirmælum Fjármálaeftirlitsins var lokað fyrir útgreiðslur úr sjóðnum í október 2008. Í febrúar 2009 óskaði sóknaraðili eftir því a eignastýringasafnið yrði leyst upp og andvirði þess greitt út. Við því var orðið af hálfu varnaraðila að öðru leyti en því að ekki var unnt að innleysa hlutdeildarskírteini í peningamarkaðssjóði hjá F þar sem hann var í því ferli að verið var að leysa hann upp í samræmi við tilmæli Fjármálaeftirlitsins og hlutdeildarskírteinishöfum greitt út eftir því sem kröfur sjóða innheimtust. [Á þeim tíma hafði peningamarkaðssjóður hjá F þegar greitt út um 82% af verðmæti sjóðsins m.v. markaðsverðmæti hans við lokun í október.] Í febrúar 2009 sendi varnaraðili sóknaraðila yfirlit þar sem fram kemur ávöxtun safns í krónum 4.985.896 og árangurstengd þóknun tímabils kr. 770.240. Þann 4. maí 2009 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf þar sem hann krefst þess að árangurstengd þóknun

verði endurgreidd þar sem varnaraðili gat ekki greitt út hagnað samkvæmt því yfirliti sem bankinn hafði sent í febrúar 2009. Varnaraðili hefur hafnað endurgreiðslu.

III.

Umkvörtunarefni

Sóknaraðili kvartar yfir því að varnaraðili taki árangurstengda þóknun af peningum sem bankinn sé búinn að tapa. Sóknaraðili kveðst hafa farið með sparnað sinn í eignastýringu hjá varnaraðila í ágúst 2008. Peningamarkaðssjóði varnaraðila hafi verið lokað stuttu síðar vegna hruns á fjármálamarkaði. Stuttu síðar hafi starfsmaður F gefið sóknaraðila þær upplýsingar að reikna megi með að greitt verði út 85-90% af eignum sjóðsins. Þá þegar hafi legið fyrir að verulegt tap verði af eignum sjóðsins. Sóknaraðili hafi ekki fengið yfirlit frá F fyrr en um miðjan febrúar 2009. Þegar sóknaraðili hafi tekið út peninga sína nokkrum dögum síðar hafi F ekki getað greitt sóknaraðila út þennan hagnað þar sem peningarnir hafi verið tapaðir. Sóknaraðili byggir kröfu sína á því að ekki sé unnt að rekna sér hagnað á tapaða peninga.

IV.

Athugasemdir varnaraðila

Varnaraðili hafnar kröfu sóknaraðila. Varnaraðili andmælir því að það hafi legið fyrir strax í október 2008 að verulegt tap yrði af eignum sjóðsins. Eignastýring varnaraðila hafi byggt mat sitt á verðmæti peningamarkaðssjóðs, við útreikning þóknana í árslok 2008, á mati slitanefndar sjóðsins sem í desember gerði ráð fyrir um 95% endurgreiðsluhlutfalli m.v. markaðsvirði sjóðsins við lokun hans í október. Varnaraðili andmælir því jafnframt að þegar sóknaraðili óskaði eftir sölu eigna sinna og útgreiðslu fjármuna sinna í febrúar 2009 hafi ekki verið unnt að greiða út hagnað þar sem fjármunirnir væru tapaðir. Í marsbyrjun 2009 hafi verið lokið við að leysa eignasafn kvartanda upp að því marki sem unnt var, í samræmi við óskir hans og fjármunir greiddir út. Hins vegar hafi verðið lokað fyrir útgreiðslu úr peningamarkaðssjóði varnaraðila samkvæmt fyrirætlum fjármálaeftirlitsins. Nú þegar hafi verið greiddir út úr peningamarkaðssjóði varnaraðila í 5 greiðslum þeir fjármunir sem tekist hefur að innheimta og standi endurgreiðsluhlutfall m.v. markaðsvirði sjóðsins við lokun í október 2008 nú í um 85,5%. Þá taldi varnaraðili rétt að það komi fram að m.v. eftirstöðvar af hlutdeild sóknaraðila í peningamarkaðssjóðnum og núverandi gengi sjóðsins skv. mati slitanefndar, sé hagnaður af eignasafni kvartanda eftir skattgreiðslur og að teknu tilliti til þóknana. Þá kemur fram af hálfu varnaraðila að á þeim tíma sem varnaraðila hafi verið heimilt að reikna sér og skuldfæra þóknun vegna eignastýringarsamnings varnaraðila við sóknaraðila skv. 17. gr. eignastýringasamnings milli aðila dags. 13.08.2008, hafi ekki legið ljóst fyrir hvert tap yrði af fjárfestingum peningamarkaðssjóðs varnaraðila, sem hafi verið rúm 25% af eignastýringasafni varnaraðila. Verðmæti peningamarkaðssjóðs í safninu hafi verið fært niður í samræmi við mat slitanefndar sjóðsins sem byggði á þeim upplýsingum sem þá lágu fyrir um stöðu fjárfestinga í sjóðnum. Þannig hafi varnaraðili brugðist á fullnægjandi hátt við aðstæðum á markaði með endurmati á verðmæti peningamarkaðssjóðs og því reiknað sér eðlilegt endurgjald sem samræmdist samningi aðila. Típið hafi ekki verið unnt að sjá fyrir í árslok 2008 og því ekki unnt að gera þá kröfu að bankinn hefði átt að gera ráð fyrir því við útreikning þóknana vegna eignastýringar á árinu 2008. Það tap sem síðar hafi komið í ljós, á árinu 2009 komi til ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI 3

áhrifa á þóknanaútreikninga vegna ársins 2009 í samræmi við ákvæði eignastýringasamnings um útreikning þóknana.

V.

Niðurstaða

Sóknaraðili krefst í máli þessu að nefndin ákvarði hvort varnaraðili hafi mátt reikna sér árangurstengda þóknun vegna eignastýringar varnaraðila á eignasafni. Í málinu liggur fyrir að aðilar gerðu með sér samning um eignastýringu dags. 13.8.2008 og voru hlutdeildarskírteini í peningamarkaðssjóði varnaraðila hluti af því safni. Samkvæmt 17. gr. umrædds samnings greiðist annars vegar föst þóknun og hins vegar árangurstengd þóknun sem fer alfarið eftir árangri í samræmi við skilyrði sem sett eru í ákvæðinu. Við mat á árangri skal miða við þróun gengis 1 árs vísitölu óverðtryggðra ríkistryggðra skuldabréfa (OMXIIYN1). Verði nafnávöxtun fjármuna á ársgrundvelli minni en hlutfallsleg hækkun OMXIIYN1 á ársgrundvelli, fær bankinn aðeins fasta þóknun. Verði nafnávöxtun fjármuna umfram hlutfallslega hækkun OMXIIYN1 á ársgrundvelli fær bankinn í sinn hlut fjórðungs -1/4 – hluta þeirra ávöxtunar sem er umfram viðmið. Útreikningstímabil skal samkvæmt ákvæðinu miðast við almanaksárið, þ.e. hefjast í janúar og ljúka 31. desember.

Fyrir liggur í málinu að aðilar gerðu með sér samning um eignastýringu dags. 13.8.2008. Til að unnt sé að skera úr um hvort varnaraðila var heimilt að reikna sér árangurstengda þóknun verður að skoða hvort skilyrðum 17. gr. samningsins um töku árangurstengdrar þóknunar hafi verið fullnægt. Af gögnum málsins má ráða að hagnaður var af eignastýringasafninu í heild og að nafnávöxtun fjármuna safnsins var umfram hlutfallslega hækkun OMXIIYN1 á ársgrundvelli. Samkvæmt ákvæði 17. gr. samningsins skal varnaraðili við mat á fjármálagerningum í lok tímabils miða við síðasta viðskiptaverð á skipulegum verðbréfamarkaði eða lægsta skráða sölutilboð. Óskráðir fjármálagerningar skulu metnir miðað við síðasta þekkta viðskiptaverð. Við hrun bankanna í október 2008 var peningamarkaðssjóði varnaraðila lokað samkvæmt fyrirmælum fjármálaeftirlitsins. Var sjóðnum skipuð slitanefnd sem gerði ráð fyrir um 95% endurgreiðsluhlutfalli m.v. markaðsvirði sjóðsins við lokun hans í október. Varnaraðili byggði mat sitt á verðmæti peningamarkaðssjóðsins, við útreikning þóknunar í árslok 2008, á mati slitanefndar sjóðsins. Samkvæmt ákvæðum samningsins skal miðað við síðasta viðskiptaverð á skipulegum verðbréfamarkaði og var því heimilt að mati nefndarinnar að miða við það markaðsvirði við lokun sjóðsins í október 2008 enda var það síðasta þekkta viðskiptaverð sjóðsins.

ÚRSKURÐARORÐ:

Úrskurðarnefnd hafnar kröfu sóknaraðila um að varnaraðila hafi ekki verið heimilt að innheimta árangurstengda þóknun.

Reykjavík, 8. október 2010.